NORAKSTS
Lieta Nr.P129101506
SKA – 400/2007

S P R I E D U M S

Rīgā 2007.gada 8.oktobrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore V.Krūmiņa
senatore J. Briede
senators N.Salenieks

piedaloties pieteicēja pārstāvim *A.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu par *A.B.* saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[4]panta septītajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu sakarā ar *A.B.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 22.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 17.jūlijā Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Ceļu policijas nodaļa sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA 036116, kurā konstatēts, ka 2006.gada 17.maijā plkst.22.05 pieteicējs Rīgā pa Dārziņu ielu virzienā no Taisnās ielas uz Cidoniju ielas pusi atkārtoti gada laikā vadīja automašīnu *Renault* bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām.

Protokolā norādīts, ka pieteicējs transportlīdzekļa vadīšanas tiesības nav atguvis Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.428 „Transportlīdzekļu vadītāju kvalifikācijas iegūšanas kārtība un vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas un atjaunošanas kārtība" (turpmāk – Vadītāja apliecības atjaunošanas kārtība) 40. un

41.punktā noteiktajā kārtībā. Protokolā norādīts, ka pieteicējs pārkāpa Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – Ceļu satiksmes noteikumi) 39.4.apakšpunktu un izdarīja administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta septītajā daļā.

[2] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese ar 2006.gada 26.jūlija lēmumu pieteicēju atzina par vainīgu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta septītajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanā un sodīja ar administratīvo arestu uz piecām diennaktīm un naudas sodu Ls 400. Lēmumā norādīts, ka pieteicēja vaina administratīvā pārkāpuma izdarīšanā pierādīta ar administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA 036116 un pārējiem lietas materiāliem.

[3] Izskatījusi lietu sakarā ar pieteicēja apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2007.gada 22.marta spriedumu atstāja negrozītu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2006.gada 26.jūlija lēmumu. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Lai personu varētu saukt pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta septītajā daļā paredzēto pārkāpumu, jākonstatē, ka persona viena gada laikā atkārtoti vadījusi transportlīdzekli bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām.

[3.2] No lietā esošās Ceļu satiksmes drošības direkcijas informatīvās sistēmas izdrukas *(lietas lapa 6)* redzams, ka pieteicējs 2005.gada 19.decembrī saukts pie administratīvās atbildības saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta sestās daļas 1.punktu par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav transportlīdzekļu vadīšanas tiesību (transportlīdzekļu vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas vai ir atņemtas).

[3.3] Ceļu satiksmes noteikumu 39.4.apakšpunkts noteic, ka transportlīdzekļa vadītājam ir aizliegts vadīt transportlīdzekli, ja nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesību. Pieteicējam pārkāpuma izdarīšanas laikā nebija dokumenta, kas apliecina viņa tiesības vadīt transportlīdzekļus (tiesības ir atņemtas un nav likumā noteiktā kārtībā atgūtas). Līdz ar to pieteicējs 2006.gada 17.maijā, vadot transportlīdzekli atkārtoti gada laikā bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām, izdarīja pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta septītajā daļā.

[3.4] Gan saskaņā ar 1999.gada 22.marta Satiksmes ministrijas noteikumiem Nr.9 „Mehānisko transportlīdzekļu (izņemot traktortehniku) vadītāju kvalifikācijas noteikumi" (turpmāk – Vadītāju kvalifikācijas noteikumi), gan Vadītāja apliecības atjaunošanas kārtību pieteicējam saskaņā ar normatīvo aktu prasībām bija jānokārto teorētiskie un vadīšanas eksāmeni, lai varētu atgūt atņemtās vadītāja tiesības.

[3.5] Nepamatots ir arguments, ka policijas darbinieku nekonsekventās rīcības dēļ pieteicējam varēja rasties tiesiskā paļāvība, ka viņš var braukt ar transportlīdzekli bez vadītāja apliecības, proti, apzināti pārkāpjot normatīvo aktu prasības. Šādai paļāvībai nav tiesiska pamata, ja tā ir balstīta uz personas apzinātu normatīvo aktu pārkāpšanu.

[3.6] Pirmās instances tiesas tiesnese, izvērtēja pārkāpuma raksturu, pieteicēja personību, viņa attieksmi pret izdarīto pārkāpumu un piemēroja minimālo sodu, kāds paredzēts par šo administratīvo pārkāpumu.

[4] Par minēto apgabaltiesas spriedumu pieteicējs iesniedza kasācijas sūdzību, kurā lūgts spriedumu atcelt turpmāk minēto argumentu dēļ.

[4.1] Tiesa spriedumu taisīja, pamatojoties uz Vadītāju kvalifikācijas noteikumiem. Šie noteikumi izdoti, pamatojoties uz Ceļu satiksmes likuma 22.panta trešo daļu. Vadītāju kvalifikācijas noteikumi regulē arī ar likuma pilnvarojumu nenoteiktu jautājumu loku, tostarp, autovadītāju tiesību atņemšanu un autovadītāju eksāmena atkārtotu kārtošanu. Līdz ar to Vadītāju kvalifikācijas noteikumi nav spēkā. Šādi prettiesiski izdoti Vadītāju kvalifikācijas noteikumi nav saistoši privātpersonai un ar šiem noteikumiem nevar pamatot privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu. Transportlīdzekļa vadītāja kvalifikācijas atkārtotas iegūšanas jautājums ir cieši saistīts ar administratīvo sodu, ir tā daļa. Savukārt administratīvo sodu var piemērot tikai uz likuma pamata. Ministru kabinets, pamatojoties uz Ceļu satiksmes likuma 22.panta otro daļu, pieņēma Vadītāja apliecības atjaunošanas kārtību. Šie noteikumi regulēja kārtību, kādā iegūst transportlīdzekļa vadītāja kvalifikāciju. Tiesa piemēroja iekšējo tiesību normu, kuru tai nevajadzēja piemērot. Vadītāja kvalifikācijas noteikumu piemērošana noveda pie lietas nepareizas izspriešanas.

[4.2] No 2004.gada 10.novembra pieteicējs trīs reizes ir sodīts par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta pirmās daļas 1.punktā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, proti, par transportlīdzekļa vadīšanu neesot klāt transportlīdzekļa vadītāja apliecībai. Tādējādi pieteicējam radās tiesiskā paļāvība, ka

viņš ir persona, kurai nav klāt vadītāja apliecība, nevis persona, kas vada transportlīdzekli bez vadīšanas tiesībām. Pieteicējs rēķinājās ar noteiktām sekām, proti, ka viņš var tikt sodīts kā persona, kas vada transportlīdzekli, neesot klāt vadītāja apliecībai.

[5] Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē kasācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem pamatiem.

Motīvu daļa

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 347.panta pirmo daļu tiesa, izskatot lietu kasācijas kārtībā, pārbauda lietā esošā sprieduma tiesiskumu pārsūdzētajā daļā attiecībā uz administratīvā procesa dalībnieku, kas spriedumu pārsūdzējis, un argumentus, kuri minēti kasācijas sūdzībā. Savukārt no minētā likuma 325.panta izriet, ka kasācijas instances tiesas kompetencē ir izvērtēt, vai apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pārkāpusi savas kompetences robežas, kā arī, vai tā nav pārkāpusi materiālo vai procesuālo tiesību normas. Kasācijas instances tiesas kompetencē nav lietas faktisko apstākļu noskaidrošana un pierādījumu novērtēšana.

[7] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta septītā daļa paredz atbildību par transportlīdzekļa vadīšanu atkārtoti gada laikā, ja nav transportlīdzekļu vadīšanas tiesību (transportlīdzekļu vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas vai ir atņemtas).

Lai personu varētu saukt pie administratīvās atbildības par minētajā pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu, nepieciešams vienlaikus konstatēt divus priekšnoteikumus, proti: 1) persona vadījusi transportlīdzekli bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām un 2) šāds pārkāpums ir izdarīts atkārtoti gada laikā.

[8] Administratīvā apgabaltiesa sprieduma 11.punktā konstatēja, ka pieteicējs par 2004.gada 11.aprīlī izdarīto pārkāpumu ir saukts pie administratīvās atbildības par transportlīdzekļa vadīšanu alkoholisko dzērienu iespaidā un viņam par minēto pārkāpumu ir uzlikts naudas sods Ls 180 un atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trim mēnešiem. Pieteicējs nav apstrīdējis faktu, ka par 2004.gada 11.aprīlī izdarīto pārkāpumu viņam atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trim

mēnešiem, kā arī faktu, ka viņš šīs tiesības nav atguvis. Tādējādi atzīstams, ka apgabaltiesa ir noskaidrojusi būtiskos lietas faktiskos apstākļus, lai secinātu, ka pieteicējs vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām.

[9] Pieteicējs kasācijas sūdzībā pauž viedokli, ka viņš nevar tikt uzskatīts par personu, kurai nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, jo viņam prettiesiski, pamatojoties uz Satiksmes ministrijas noteikumiem, tiesības netika atdotas. Pieteicējs ir norādījis, ka tā kā saskaņā ar 2004.gada 11.aprīlī spēkā esošo regulējumu, ja transportlīdzekļu vadīšanas tiesības tiek atņemtas uz trīs mēnešiem, tad beidzoties šiem trīs mēnešiem attiecīgajai policijas iestādei transportlīdzekļu vadītāja apliecība bija jāatdod. Taču policijas iestāde pēc šiem trīs mēnešiem atteicās pieteicējam atdot vadītāja apliecību, norādot, ka viņš zaudējis tiesības vadīt transportlīdzekļus.

Administratīvo lietu departaments konstatē, ka minētais kasācijas sūdzības arguments attiecas uz iespējamo policijas atteikumu 2004.gadā atdot transportlīdzekļa vadītāja tiesības. Saskaņā ar Administratīvā procesa 75.panta otro daļu, ja apstrīdamu administratīvo aktu neapstrīd, tas ir spēkā, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu. Ievērojot, ka pieteicējs minēto policijas atteikumu likuma noteiktā kārībā nav apstrīdējis vai pārsūdzējis, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka lēmums ir stājies spēkā. Ievērojot, ka konkrētajā gadījumā tiek izskatīta administratīvā pārkāpuma lieta, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka šīs lietas ietvaros nav pārbaudāms, vai, atsakot izsniegt vadītāja apliecību un atsakot atjaunot transportlīdzekļa vadītāja tiesību darbību, policijas darbinieki ir rīkojušies tiesiski. Administratīvo lietu departaments atzīst, ka minētais kasācijas sūdzības arguments nav pamatots, jo neattiecas uz minēto lietu.

[10] Kasācijas sūdzībā norādīts, ka pieteicējam radās tiesiskā paļāvība, ka viņš ir persona, kurai nav klāt vadītāja apliecība, nevis persona, kas vada transportlīdzekli bez vadīšanas tiesībām. Pieteicēja ieskatā šāda paļāvība viņam varēja rasties, jo viņš kopš 2004.gada 10.novembra trīs reizes ir sodīts par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta pirmās daļas 1.punktā paredzēto administratīvo pārkāpumu, proti, par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav klāt transportlīdzekļa vadītāja apliecība.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 349.panta ceturto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir

pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai; šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāts nav nepieciešams.

Administratīvo lietu departaments atzīst, ka apgabaltiesas sprieduma 8.2.apakšpunktā ir konstatējusi, ka pieteicējs iepriekš ir sodīts ne vien par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav klāt transportlīdzekļa vadītāja apliecība (Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta), bet arī par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav transportlīdzekļa vadīšanu tiesību (Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta sestās daļas 1.punkts).

Administratīvo lietu departaments atzīst, ka apgabaltiesas sprieduma 12.punktā norādītā motivācija par tiesisko paļāvību ir pareiza un pietiekama. Līdz ar to Administratīvo lietu departaments saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 349.panta ceturto daļu pievienojas apgabaltiesas sprieduma motivācijai šajā daļā un izvērstāku argumentāciju spriedumā nenorāda.

Administratīvo lietu departaments papildus norāda, ka personai nav arī tiesības atsaukties uz vienlīdzības principu, lai attaisnotu prettiesiskas prakses izmantošanu turpmāk. Persona nedrīkst izvairīties no soda, norādot, ka līdzīgā lietā pārkāpējs nav ticis sodīts *(The administration and you. A handbook. Strasbourg: Council of Europe. Publishing, 1996, p.15).*

[11] Ievērojot iepriekš minēto, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka Administratīvās apgabaltiesas spriedums ir tiesisks un pamatots. Līdz ar to tas atstājams negrozīts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 22.marta spriedumu, bet *A.B.* kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	senatore	*(paraksts)*	V.Krūmiņa
	senatore	*(paraksts)*	J.Briede
	senators	*(paraksts)*	N.Salenieks

NORAKSTS PAREIZS
Senatore V. Krūmiņa
Rīgā 2005.gada 8.oktobrī